

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

MTK-Varsinais-Suomi kannattaa ammatillisen koulutuksen rahoitusuudistuksen periaatetta, jonka tarkoituksena on yksinkertaistaa rahoitusjärjestelmää ja tuoda siihen ennakoituvuutta.

Huoltovarmuuden kannalta tärkeiden alojen koulutus tulee turvata ihan hallitusohjelman kirjaustenkin mukaisesti. Luonnonvara-ala on yksi tärkeimmistä huoltovarmuuteen vaikuttavista aloista tuottaessaan ruokaa ja energiaa maahamme.

Luonnonvara-alalla vallitsee jo nyt osaajapula. Opetushallituksen osaamisen ennakointitietojen mukaan eläköityvien määrä on lähitulevaisuudessa niin suuri, että vaikka kaikki koulutuspaikat täyttyisivät, se ei tule riittämään alan vaatimiin osaajatarpeisiin jatkossakaan. Tästäkin syystä luonnonvara-alan kattavasta koulutuksesta on huolehdittava.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

-

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

MTK-Varsinais-Suomi on hyvin huolissaan rahoituksen uudistuksesta koskien tutkintojen kustannuskorien sijoittelua luonnonvara-alan osalta. Asetusesityksessä esitetään maatalouden ja metsätalouden perustutkintojen pudottamista kustannuskorista 4 koriin 3, metsäalan ammattitutkinto on pudotettu jopa 4 korista 1 koriin. Myös hevostalouden ja puutarhatalouden koreja on alennettu. Luonnonvara-alan laadukas koulutus edellyttää riittävää opetushenkilöstöä, koulutiloja ym. oppimisympäristöjä ja uudenaikaista konekanta. Jo ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja luonnonmonimuotoisuuden edistäminen edellyttävät hyvää ja ajantasaista osaamista maa- ja metsätalouden ammattilaisilta.

Kokonaisuudessaan leikkaukset vähentävät luonnonvara-alan koulutuksen rahoituksesta noin neljänneksen riippuen koulutusorganisaation tutkintojen järjestämisen painotuksista. Leikkaukset vaarantavat luonnonvara-alan koulutuksen järjestämisen edellytykset.

Kertoimia tulee tarkistaa ja maa- ja metsätalouden perustutkinnot palauttaa kustannuskoriin 4.

Lisäksi opetusmaatilojen, -tallien ja -puutarhojen kustannukset ohjataan nyt muille koulutuksen järjestäjien kustannuspaikoille kuin ko. alan koulutuksen kustannuksiin. Tämä vääristää luonnonvara-alan koulutuksen todellisia kustannuksia. Kustannusten oikea kohdistaminen on tarkasteltava perusteellisesti uudestaan ja ohjeistukset koulutusorganisaatioille selkeytettävä.

Uudistus heikentää jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia vieden pohjan alan vaihtajilta. Koko tutkinnon suorittaminen tulisi kuitenkin huomioida rahoituksessa myös jo aiemmin toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osalta. Työelämän muutokset edellyttävät aikuisilta uranvaihtoja ja siihen tarvitaan koko tutkintoa.

Sukupolvenvaihdostilanteissa osa maatilayritysten jatkajista tulee muilta aloilta maatilayrityksen jatkajiksi. He tarvitsevat koulutusta sekä osaamisen että tiettyjen maatalouden investointitukien saamiseksi. Nykyinen rahoitusmalli ei tue joustavaa koulutusta sukupolvenvaihdostilanteissa.

Laadukkaan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen opetus ei luonnonvara-alalla ole mahdollista kustannuskorin 1 kertoimella. Luonnonvara-alan AT- ja EAT-tutkinnot tulee palauttaa koriin 2, jotta huoltovarmuuskriittisten alojen erikoistumisen koulutus ja osaaminen turvataan.

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

-

Tilaukoulutusta koskevat säädösehdotukset

-

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

-

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

-

Launto-Tiuttu Aino
MTK-Varseinis-Suomi